

سرمایه‌داری ملی و توسعه اقتصاد دیجیتال

کیومرث اشتریان

این مقاله در پی نوشتارهایی است که پیش‌ازاین در موضوع «سرمایه‌داری ملی» منتشر شده است و در اینجا به اختصارِ بسیار پیشنهادی تکمیلی برای دولت‌پژشکیان دارد؛ با شرایطی که در ذیل آمده است. دولت‌زمینه‌ای برای سرمایه‌گذاری در اقتصاد دیجیتال فراهم می‌کند تا سرمایه‌داری ایرانی بتواند جهش درخورتوجهی را رقم بزند. این پیشنهاد ایده «صندوق توسعه ملی» را از بخش دولتی به بخش خصوصی تسری می‌دهد تا «صندوق سرمایه‌داری ایرانی توسعه‌گرا» را بنیان‌گذاری کند. نظریه‌های توسعه متغیرهای گوناگونی را برای پیشرفت شناسایی کرده‌اند: انباشت سرمایه، رقابت و بازار آزاد، سرمایه‌داری دولتی، بهره‌وری و نوآوری و شماری دیگر از متغیرهای اساسی که توانسته‌اند در محیط‌های گوناگون پاسخ‌گوی توسعه/پیشرفت باشند. از سوی دیگر، در مسئله‌شناسی تحلیلی از وضعیت توسعه در ایران به عوامل متعددی برمی‌خوریم که مانع توسعه شده‌اند: مشکل انباشت سرمایه، فساد و نبود شفافیت، فقدان سرمایه‌گذاری خارجی، نااطمینانی، کوتاه‌بودن دست سرمایه‌دارکارآفرین از تنظیم‌گری، حضور نظامیان و... عوامل فوق‌هریک به صورت جداگانه‌ای بر کم‌توفیقی «صندوق توسعه ملی» تأثیرگذار بوده‌اند. اما آیا صندوق توسعه ملی در بخش خصوصی هم می‌تواند چنین ناکامی‌هایی در بر داشته باشد؟ اگر شرایط زیر فراهم شود آیا سهم عوامل منفی کاهش نخواهد یافت؟ اگر مهم‌ترین مشکلات توسعه آن باشد که برشمردیم چگونه می‌توان بر این موانع فایق آمد؟ پیشنهاد این است:

۱- «صندوق توسعه سرمایه‌داری ایرانی» با حضور سپرده‌گذارانی که هریک قادر باشند حداقل سرمایه صد میلیاردتومانی سپرده‌گذاری کنند، تشکیل شود. براساس برآوردهای خبرگی وجود چنین سرمایه‌ای از صد شرکت یا صد تن در بخش خصوصی دروز دسترس نیست.

یادداشت

معماری نهادی و زوال حکمرانی

حمیدبهلولی

در سال‌های اخیر، ساختار تصمیم‌گیری در ایران به‌تدریج در فضایی بسته‌تر عمل کرده است؛ وضعیتی که بسیاری از نظریه‌پردازان توسعه سیاسی از هانتینگتون و اسکاچیل تا فوکویاما و کیدنز آن را نشانه‌ای از فرسایش ظرفیت نهادی می‌دانند. هنگامی که پیچیدگی‌های جامعه افزایش‌یابی می‌یابد اما سازوکارهای تصمیم‌گیری ثابت می‌ماند، فاصله میان دولت و جامعه بیشتر می‌شود و بخشی از توان تطبیقی نظام اداری به‌آرامی تحلیل می‌رود. روند کنونی ساختار اداری ایران منجر به شکل‌گیری یک «چرخه بسته تصمیم‌گیری» شده است که سازمان‌ها را به سه گروه نیروهای انسانی روبرو می‌کند: نخست، کارکنان سنتی که تجربه عملی و آموزش حرفه‌ای کافی برای مدیریت پیچیدگی‌های تصمیم‌گیری در دولت‌های مدرن را ندارند و بیشتر کارمند هستند تا کارشناس؛ دوم، گروهی که صرفاً از نظر مدارک تحصیلی کافی‌اند بدون توجه به کیفیت اخذ آن واجد شرایط محسوب می‌شوند اما تجربه عملی، دانش تحلیلی و توان استقلال حرفه‌ای در تصمیم‌گیری را کسب نکرده‌اند؛ و در میان این‌ دو، خبرگان واقعی و اهل دانش اصیل، با تجربه میدانی، دید جهان‌شناسانه و استقلال حرفه‌ای به‌تدریج از چرخه تصمیم‌گیری حذف می‌شوند. این ترکیب، چرخه‌ای بسته ایجاد می‌کند که ظرفیت انعطاف، یادگیری سازمانی و پاسخ‌گویی دولت به تحولات اجتماعی و اقتصادی را محدود می‌کند و هم‌زمان روند بازتولید مدیران بدون تجربه واقعی و تحلیل مستقل را تقویت می‌کند. از منظر نظری، این پدیده همان کاهش تدریجی سرمایه نهادی است که هانتینگتون، فوکویاما و اسکاچیل آن را به‌عنوان مانعی جدی بر سر کیفیت سیاست‌گذاری و هماهنگی اجرایی در دولت‌های پیچیده توصیف کرده‌اند. یکی از نمودهای این روند، کاهش نقش آفرینی مدیران رده‌بالای باتجربه در پست‌های سیاسی در حوزه‌های کلیدی حکمرانی است.

یکشنبه ۹ آذر ۱۴۰۴
۹ جمادی‌الثانی ۱۴۴۷
۳۰ نوامبر ۲۰۲۵
سال بیست و دوم
شماره ۵۲۶۷
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

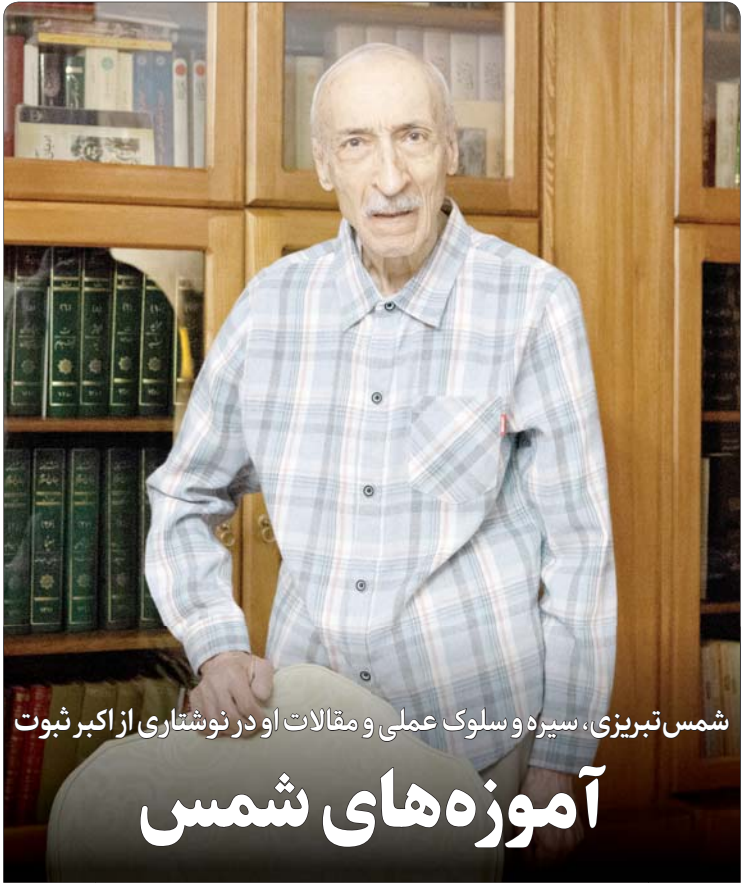
روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید:
منصوریان سرمربی الطلبة عراق شد
• به بهانه انتشار «ایوب» یوزف روت؛ زیرلایه‌های شهر
• فرمانده کل ارتش؛ ما منتظر نخواهیم ماند تا دشمن حمله کند

گزارش «شرق» از پیامدهای مجازی شدن کلاس‌های درس و نگرانی از شدت گرفتن افت تحصیلی

بهره‌کشی از کودکان کار در روزهای آلوده

گزارش تیتربیک را در صفحه ۸ بخوانید

شمس تبریزی، سیره و سلوک عملی و مقالات او در نوشتاری از اکبر ثبوت

آموزه‌های شمس

یادداشت

خدمات بانکی و مدل‌های کاری نوین در عصر دیجیتال

محمدرضا حسین زاده

مدیرعامل بانک اقتصاد نوین

نوانسته‌اند رابطه‌ای پویا و دنامی با مشتریان ایجاد کنند و الگوی جدیدی از بانکداری دیجیتال را شکل دهند. بانکداری باز هم یکی از مدل‌های کاری نوین بانک‌هاست که بر پایه API‌های امن و استاندارد بنا شده است. در این مدل، بانک‌ها داده‌های مالی مشتریان را با رضایت آنان در اختیار ارائه‌دهندگان خدمات ثالث مانند فین‌تک‌ها قرار می‌دهند تا بتوانند خدمات نوآورانه‌تری ارائه دهند. این همکاری موجب گسترش دامنه خدمات بانکی، ایجاد درآمدهای جدید و افزایش چابکی در پاسخ‌گویی به نیازهای بازار می‌شود. البته حفاظت از اطلاعات مشتریان و حفظ اعتماد آنان بنیادی‌ترین اصل این مدل کسب‌وکار است، زیرا کوچک‌ترین خدشه به اسرار مشتریان می‌تواند سال‌ها سرمایه‌گذاری بانک‌ها را در اعتمادسازی تحت‌تأثیر قرار دهد. از طرفی، ورود بیگ‌تک‌ها چالشی جدی برای بانک‌ها محسوب می‌شود. غول‌های فناوری (BigTech) با تکیه بر جمعیت میلیونی کاربران و قدرت فناوریانه عظیم به بازیگران جدید و بسیار قدرتمند صنعت مالی تبدیل شده‌اند.

یادداشت

از رؤیای اقتصاد بدون نفت تا آرزوی اقتصاد با درآمد نفتی

ناصر ذاکری

کارشناس اقتصادی

جاری و حتی عمرانی کشور کند، در حوزه سرمایه‌گذاری به کار گرفته و به این ترتیب یک دارایی زیرزمینی را به دارایی در روی زمین تبدیل کرده است که سال به سال سود هم می‌دهد. همچنین ارزش صندوق سرمایه‌گذاری کشورهای امارات و کویت از مرز هزار میلیارد دلار گذشته و صندوق کشور عربستان نیز در آستانه پیوستن به باشگاه هزارمیلیاردی‌هاست. در سال‌های اخیر تشدید تحریم‌های ظالمانه دولتمردان را به فکر حذف تدریجی درآمد نفت از بودجه انداخته که البته چنین ایده‌ای حتی اگر عملی هم بشود، کمکی به رشد اقتصادی کشور نمی‌کند؛ زیرا در شرایطی که در بسیاری از حوزه‌های اقتصاد ملی با پدیده خطرناک منفی‌بودن نرخ سرمایه‌گذاری روبرو هستیم و کمبود منابع مالی برای سرمایه‌گذاری و جبران کاستی‌هایی که در طول چند دهه گذشته شکل گرفته و اینک در قالب نازاری‌ها مردم را با دشواری در زندگی روبرو‌شان روبه‌رو کرده، بیاد می‌کند، نیاز به کسب درآمد از طریق فروش نفت و بازسازی توان تولیدی و صنعتی کشور بیش از هر دوره دیگری مشهود است. در چنین فضایی، اندیشیدن به اقتصاد بدون نفت فقط به معنی اصرار بر سیاست‌های گذشته و خودداری از هرگونه تغییر و بازگری است.

حسن روحانی:

تکرار نشدن جنگ دست ماست

برگزیده‌ها

«شرق» از اهداف سفر وزیر امور خارجه ترکیه به تهران گزارش می‌دهد

نقش احتمالی ترکیه در معادلات ایران و غرب

میران تاکسی‌های آتلاین در یک نشست خبری از چالش‌های طرح جدید سازمان تأمین اجتماعی برای رانندگان گفتند

چالش بیمه اجباری رانندگان آتلاین

گزارش «شرق» از «افسردگی» و «سایکوز» پس از تولد فرزند که می‌تواند زنان را تا مرز خودکشی پیش ببرد

«سقوط» زایمان

روپارویی استقلال و فولاد خوزستان در دیداری حساس به دنبال آرامش قبل از دربی

نگاه

چرا همیشه بعد از بحران دست به کار می‌شویم؟!

یادداشتی از قادر باستانی تبریزی

پیش‌بینی سونامی در ساحل مکران

یادداشتی از مهدی زارع

مسعودنامه

فیلترینگ بالسویّه عدل فی الرعیه!

درباره داستان سیم‌کارت‌های سفید

صادق زنگنه

نظامی گنجهای، شاعر قرن ششم هجری شمسی، در «اسکندرنامه» هنگامی که از کشتار سپاهیان داریوش به دست اسکندر سخن می‌گوید، خسروانی بزرگ را به تصویر می‌کشد که چون فراگیر است، کسی شکایت و ناله نمی‌کند. «سخ‌گو سخن سخت پاکیزه راند/ که مرگ به انبوه را جشن خواند به مرگ همه شهرز این شهر دور/ نگرید کس ارچه بود نابصیر» نظامی در این ابیات مرگ دسته‌جمعی را جشن می‌خواند. این مصرع که اکنون به ضرب‌المثل تبدیل شده، به یکی از جنبه‌های روان‌شناختی و اجتماعی انسان اشاره دارد. اگر ستم و فشاری بر مردم وارد شود، چنانچه برای همه یکسان باشد و تبعیضی وجود نداشته باشد، مردم آن را راحت‌تر تحمل می‌کنند. در این جنگ یونان و ایران، اسکندر و سران سپاهش را نیز از بین برده است. در اذهان مردم اگرچه این شکست، سخت و ناصور است، اما مرگ به مساوات تقسیم شده و بشمول خواص نیز شده است. در ستون «مسعودنامه» امروز، توجه رئیس‌جمهور را به حکمت رعایت مساوات، جلب می‌کنیم و از سیم‌کارت‌های سفیدی می‌گوییم که عدم مساوات در آن داستان‌ساز شده است. از آنجا که مسعود پژوهشکیان با متون عربی قرابت بیشتری دارد، این یادداشت را با مثال‌هایی از ادبیات عربی ادامه می‌دهم تا موضوع برایشان ملموس و قابل درک باشد. نزدیک‌ترین مصداق عربی برای حکمت نظامی گنجهای، این‌ مثل است: «ظلم بالسویته، عدل فی الرعیه»، ظلم اگر به تساوی بین مردم قسمت شود، عین عدل است و مردم آن را مانند عدالت می‌پذیرند یا دست‌کم تحمل آن آسان‌تر از ظلمی است که به تبعیض همراه باشد.

۵۳ صفحه ۴
--

۵۳ صفحه ۱۰

۵۳ صفحه ۴
--

این گفت‌وگو را در صفحه ۶ بخوانید.عکس: سهندگانی، شرق